

Sermo

tare vel fugere cum eas potest per priam euadere. quia peccator qui sine penitentia inuenit quando moritur statim in inferno proicitur. **H**ic scđo qđ virtus ociositatis est contra terrenale habitationem. ideo dicit. Quid hic statis ociosi. s. in loco huius mundi. **N**on sit aliquid contra communiam loci solet homo reprehendi per hic dicendo. **H**ic homo facit tē. Ut si aliquis yellet facere aliquam imūdiciam in camera regis vel in ecclesia reprehendere per hic. et nunquid hic tē. **I**sto modo Esaias propheta reprehēdit vñu di. Quid tu hic aut quasi quis hic. **S**ubdit. Expel lam te de statione tua et de ministerio tuo depōnam te Esa. xxii. **H**oc modo christus reprehēdit ociosos di. Quid hic statis ociosi. In qđ ostēditur qđ virtutem ociositatis est contra terrenale habitationē. **S**icut si in optimo horto hortulanus sustineret arborem aliquam infructuosam et sterilem. diceretur sibi a dño. ut quid terram occupat. **S**ic in optimo horto ecclesie plantant homines velut arbores in baptismo. quas christus rigat sanguine proprio. quia alias aqua nullā haberet virtutem nec efficaciam. **S**ed quare plantantur. nonne ut faciant fructum virtuosum bonorum operū meritorum. de quibus dicit christus Ego elegi vos et posui vos ut eatis et fructus asferatis et fructus vester maneat Job. xv. **N**ota posui vos. s. in horto ecclesie. ut eatis. s. p opera virtutum in vitam eternam.

Bonica in Sexagesima. Sermo. s.

Semen est verbū dei. Verbum istud habet textualiter Lu. viii. et officia in euāgelio currens dñe. In prelenti sermone intendo vob declarare virtutes edificatiwas quas habet verbū dei. sed primo salutē virgo maria tē. Ex pudentia et ordinatioē spūsanctū est talis ordinatio. qđ res diuine ponunt in sacra scriptura sub figuris parabolis vel similitudinib⁹. et hoc dupli ratione. **P**rima ratio sumit ex augmentatione meritorum. **S**econdū ex multiplicatioē secretū. **D**e prima quia si veritates diuine clare ponentur in scriptura non esset tantus labor in studio et inqreendo veritates. sed quia ponunt in figuris. ideo oportet nos laborare ut inueniamus thesaurū sapientie quasi fodiēdo. ideo inter alia magna merita est meritum magnū scrutari scripturas. ideo dauid in ps. cxvij. Beati qui scruntantur testimonia eius in toto corde exquirunt eum. Beati. s. hic per gratiam et in futuro p gloriā. Qui scrutantur testimonia eius que in figuris ponunt ut sint abscondita indignis et indecōtis et negligentib⁹ quia si clare ponerent nō esset ibi meritum. **S**econdū ratio est ex multiplicatioē secretorum. ideo qđ sunt figure parabole et similitudines tot sunt secreta. **J**o dauid i persona dei di.

I

Attendite popule meus legem meam inclinate aurem vestram in verba oris mei. Aperiā i parabolis os meum loquar ppositiones ab initio ps. lxx vii. **N**ota attendite. i. intēdite popule meus. le. me. inclinate aurem vestram in verba oris mei Ecce prima ratio. **S**cđa aperiā in parabolis os scđi scripturam sanctam. **I**deo ex dictis rationibus virtus verbī dei dicitur in themate per similitudinē seminis. **D**e semine enī verbī dei inuenitur clare in sacra scriptura qđ verbum dei habet septem virtutes seu efficacias que omnes possuntur sub aliqua figura vel similitudine. **E**t **P**rimo est semen in baptismali generatione. **S**ecundo est gladius in penitentili absolutiōe. **T**ertio est clavis in sacramentali pseccratione. **Q**uarto est tyriaca in corpali refectione. **Q**uinto est vnguentū in fraternali correctione. **S**exto est lumen in doctrinali p̄dicatione. **Q**uēptimo est cibus in spūali oratione. **E**t de p̄tina virtute loquitur thema. **S**emen est verbum dei. **H**ic ergo primo qđ verbum dei est semen in baptismali generatione. Nam tanta est virtus et efficacia verbi dei qđ d̄ filio hominis facit filium dei. **M**agnā virtutē haberet verbū qđ lapidem vel lignū quereret in auz vel aquā in oleum. **M**aior ē v̄rt̄ verbi qđ de filio hominis et diaboli facit filium dei. et hoc sit in baptismo qđ sacerdos infundēdo aquam dicit. **E**go te baptizo in nomine patris et filii et spūsancti amen. tūc creatura efficitur filius vel filia dei. **B**aptismus enī omnia peccata tollit. ut dicit sanctus Tho. iii. parte. q. lxix. arti. j. Fm illud Ezech. xxxvi. Effundam super vos aquam mūdam et mūdabimini ab omnib⁹ iniquitatib⁹ vestris. **N**on Aug. dicit i libro d̄ baptismo paruuloꝝ. Generāte carne timido trahitur peccatum originale. regenerante autem spiritu non solum originaliū sed etiam voluntarioꝝ fit remissio peccatorum. **S**ic igit̄ in baptismo fit quis filius dei qđ est maioris dignitatis qđ si efficere filius regis vel impatoris lic enim verbum dei est semen. **N**am sicut vir etero uxoris generat filios. ita christus de sponsa sua. s. ecclesia qui per os sacerdotis immittit semen suū. s. verbum formale in fonte quasi in vētrem virginis sponse. et sic geuerant hoies in filios dei. **D**icit enim Aug. Accedit verbum ad elementum et fit sacramentū. **I**deo Aug. super io. bannē dicit. Que ē tanta vis aque ut corp̄ tangat et cor abluat. **E**t Beda dicit. qđ dñs tactu sue mūdissime carnis vim regeneratiā p̄tulit aq̄s. et ideo dicitur. volūtarie genuit nos verbo veritatis ut simūlū aliqd creature ei. **J**aco. s. Pro dictorum intelligentia **N**ota qđ multi sunt baptismi effectus. ut dicit sanctus Tho. iii. parte. q. lxix. in multis articulis. per baptismū enī aliqd p̄sequitur gratiam et virtutes. quia ut dicit Aug. in libro debaptismo paruuloꝝ. et habetur

Dñica in Sexagesima

de pse. dis. iij. Ad hoc baptisimus valet ut bap-
tizati christo in corporent ut membra eius. A ca-
pite autem christo in omnia membra eius gratia et
virtutis plenitudo deriuatur sicut illud Johā. i.
de plenitudine eius nos omnes accepimus igit
per baptismū quis consequit̄ nisi factus accedit
gratiam et virtutes. Item ut dicit ibi. 5. arti. v.
Incorporatio illuminatio et secundatio sunt esse/
ctus baptismi. Item arti. vii. dicit q̄ apertio ia/
nue regni celestis est etiam effectus baptismi q̄
per eum impedit̄ introitus regni celestis sci-
licet culpa et reatus pene remouent̄. Idem dicit
sanctus Tho. in. iij. dis. iij. q. ii. Nota volunta-
tic genuit nos nō merito quia ante baptismū
person. nullum habet meritum. Sed q̄ perso-
na illuminat̄ et veniat ad baptismū huius ratio
ex parte dei est qui voluntarie genuit. Ideam de
pueris qui potuissent nasci filii iudeoz vel sara-
cenorum sicut christianoz. sed sola voluntate si/
ne merito precedēte fecit me vel te nasci de pare-
tibus christianis. Ideo in orationib⁹ de hoc sin-
gulariter debemus deo regari. dicendo cuz da
uid. Saluum me fecit qm̄ voluit me in ps. Olli-
gam te dñe virtus mea. Nota genuit nos. ideo
ipse solus est pater nam patrini non dicunt̄ pa-
tres temporaliter corporaliter sed patrini diminuti/
ue. Ideo dicit christus nobis. Nolite vocare vo-
bis patrem super terram Mat. xxiiij. Nota ver-
bo veritatis. Que est ista veritas. Illa que di-
cit. Ego sum via veritas et vita Joh. xiiij. Ver-
bum huius veritatis est forma baptismi. osten-
datur mulierib⁹ que in periculo possunt bapti-
zare q̄ non mutent verbum veritatis. quia alia
non saluareb⁹ creatura. Item ut sit initium aliquod
creature eius. scilicet dei. Hec filiatio incipit in
hoc mundo per gratiam in baptismino et comple-
quando intramus paradysum. ut filii in domuz
parentum. Jo dicit iohānes. Charissimi nūc fi-
lii dei sumus et nondū apparuit quid erim⁹. quia
cum apparuerit similes ei erimus qm̄ videbim⁹
eum sicuti est. j. Joh. iii. Hodo hec filiatio non
apparet quia solum est in anima sed in gloria ap-
parebit manifeste. patet ergo q̄ verbum dei ha-
bet virtutem hanc q̄ de filiis hominū facit filios
dei in baptismali generatione. Ideo dicebat pe-
trus apostolus. Renati estis non ex semine cor-
ruptibili sed incorruptibili per verbum dei viui
et permanantis in eternū. j. Pe. j. Nota renati. id
est iterum nati de vtero. ergo semen est verbum
dei qđ fuit thema. Dico secundo. q̄ verbū dei
dicitur gladius in penitentiā absoluzione. Et si
aliqui haberent animam ligatam mille milibus
ligaminib⁹ seu catenis virtute absolutiōis. scili-
cet dicendo. Ego te absoluo. omnia vincula rū-
perent̄. Nota quō quot peccata mortalia facit
homo tot vinculis seu catenis ligatur anima et i
membris quibus peccant sic ligatur hec anima,

quia sicut corpus habet membra carnalia sic ani-
ma membra spiritualia. Verbi gratia. Nam qm̄
homo peccat per gulam mentēdo vel diffaman-
do blasphemādo vel iurando vel fecerit excess/
sum in comedēdo ieiunia frangēdo ligatur cate-
na in collo anime quia per gulam peccauit. Idē
si homo peccat corde dubitādo in fide vel false
opinando vel proximū odiendo tunc anima li-
gatur per cor. Idem si homo peccat manib⁹ per
cutiendo vel furando vel tangendo. Idem si re-
nibus vbi est fons luxurie. Idez si tyblijs vel pe-
dibus. et ideo dicitur. Iniquitates sue capiūt im-
pium et funibus peccatorum suorum quisq̄ p̄strin-
gitur. Proverb. v. Constringit in anima et cor/
pore ut dixi. Hodo cogitate quot catenis ligā-
tur homines qui peccant per totum mundū et ca-
put est in inferno et sunt catene infrangibiles vir-
tute creature. quia omnes homines mundū cū pre-
cibus non possent mimam rumpere. Sed quando
peccator humiliter venit ad p̄fessionem cum
pposito non redeundi ad peccata et absolvitur a
confessore. subito virtute verbi absolutiōis. et di-
uina virtute omnia vincula et catene rumpunt̄.
Ecce quō verbum dei est gladius. Auto. Alius
est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gla-
dio acripiti et pertingens usq; ad diuisionez ani-
me et spiritus. ad Heb. iiiij. Nota usq; ad diuisionem
anime et spiritus. scilicet diaboli. Et nota h
miraculum de illo ligato quez sanctus homo vi-
dit enīte n ad confitendū quem demones p̄ ca/
tenas trahentes retrahebāt ne iret et. ideo sol/
ue confitendo peccata. nam si aliquis vestrū esset
ab inimicis vinculatus et catenatus libenter iret
ad liberatōē si reperiaret. Dico tertio q̄ ver/
bum sacerdotis est tante virtutis q̄ aperit celuz
et facit venire christum in hostia cum multitudi-
ne angelorum ipsum associantū quia rex nō va-
dat solus. Non intelligit q̄ in illa apertione celi
rumpantur sed dicitur aperiri sicut aperitur cor
amicō reuelādo sibi secretum. talis enim cordis
cōicatio dicitur apertio. sicut dicitur de dalila et
de sampsonē postq; sibi reuelauit secretum cor/
dis. Hic aperuit mihi cor suū Judicij. xvij. Ta-
li modo intelligenda est apertio celi. naz deus q̄
secretus est in celo cū angelis et sanctis subito ad
verbum sacerdotis descendit. Auto. Grego. in
iiiij. dialogoz. et de pse. dis. ii. Quis fidelium. sic
dicit. Quis fidelii dubium habere possit in ip/
sa imolatōis hora ad sacerdotis vocē celos ape-
rii et in illo iesu christi mysterio angeloz choros
adesse et summa ymis sociari et. Nota celos ape-
rii non corporaliter sed spūaliter ut dictum est et
christus descendit et de celo non recedit et tamen
descendit in manibus omnium sacerdotum plecra-
tium et hoc virtute verboz dei que loquit̄ sacer-
dos. Hodo cogitate hīc quō quilibet sacerdos
debet esse sanctus. Primo in ore ne meritiatur.

Bermio

Nam dicit Ambrosius. q̄ verbum sacerdotis aut est verum aut sacrilegum. Item non debet blasphemare nec iurare. Item conseruare manus mundas a ludo ab armis quia sicut virgo maria tractat eius filium. Tūc enim manus sacerdotis sunt plene angelis. qui tunc cantant dicentes. Panis angelicus fit panis hominū. dat panis celicus figuris terminū. O res mirabilis manducat dominū pauper seruus et hūilis. Itē conseruare debet corpus suum mundum a luxuria quia corpus sacerdotis est proprium monumentum christi magis q̄ sanctum sepulchrum. Ideo dicit sancta scriptura. Sacerdotes qui accedunt ad dominū sanctificantur ne percutiat eos Exo. xix. Nota ne percutiat eos scilicet gladio damnatiois eterne. Quisetur populus ne adoret hostiam nisi forma consecrationis a sacerdote prolata. quia vscq̄ in ultimo verbo non est ibi christus. sicut virgo maria non fuit mater dei nisi in ultima dictione perfecta. et tunc gabriel flexis genibus adorauit christum in utero virginis existentem. sic nos in hostia consecrata.

Dico quarto q̄ verbum dei est tyriaca in corporali refectione. quando enim volumus comedere vel bibere ne sumus intoxicati vel efficiamur veneno infecti verbum dei est tyriaca. Dicunt naturales q̄ est unus serpens ita venenosus q̄ si mordet in radice alicuius arboris. omnes fructus illius arboris sunt venenati. ideo comedere de illo fructu sine tyriaca esset periculuz. Sic etiam radix omnī ciborum fuit cibus ade. quez serpens antiquus intoxicauit. ibi ponens venenum peccati. Ideo ex quo radix fuit venenata īfecti sunt et piculosi omnes cibi corporales. ideo ante et post cibum sumenda est tyriaca verbi dei scilicet versus mense. pater noster vñ aue maria vel ad minus dicere iesus si ita sis gulosis et festinus et ista est tyriaca. et ideo dicit scriptura. cibos creauit deus ad percipieādū cum gratiarū actione fidelibus quia omnis creatura dei bona et nihil reūciendū qđ cuz gratiarūactione percipitur. Sanctificā enī per verbū dei et orationem s. ad Timoth. iiiij. Ideo quandocunq̄ voluerit comedere vel bibere ponatis tyriacam ne diaholus subintret. Nota miraculum qđ narrat Gregorius de moniali comedente lactucam in horto arrepta a demone. vel de predicatorē bidente in villa. vel de puella tres demones in corpore habente tē. Dixit q̄ dum biberet intrauerunt quia non signauit se. ideo dicit. cibos creauit deus tē. quia omnis creatura dei bona est s diabolus intoxicauit. ideo necessaria est tyriaca benedictionis. Dico quinto q̄ verbum dei est vnguentum in fraternali correctione. Si cut enim multe plague corporales curantur vnguento sic etiā contra plagas spirituales et vulnera animarum proximorum vnguentum miti-

I

gatiuum et sanatiuum est verbum fraterne correctionis qđ christus optimus physicus confecit. Si ergo vides amicum tuum vel vicinū tuum volentem peccare vel si iam peccauit voca eum ad partem dulciter dicendo sibi. talis fama est de vobis. ideo amore dei corrigatis vos. Ecce hic vnguentum sanatiuum. Autoritas. Quid sit verbum suum et sanavit eos et eripuit eos de interitionibus eorum. ps. cvj. Nota Quid sit verbum suum quia quodlibet verbum correctiu3 mittitur a deo per illum ministru3 per quem dicitur. Quid sit ergo verbum scilicet per os corrigentis et sanavit eos de interitionib⁹ id est. o periculis mortis. Ausentur hic correctores q̄ hoc vnguentum ponatur ad instar vnguenti corporalis. qđ ponitur dupliciter. scilicet calidum et suauiter tē. Sic etiam quando aliquis est vulneratus ab aliquo peccato quod credit esse occultum et tamen omnes loquuntur dicendo. O iste ribaldus vel illa meretrix. tu scis vis apponere vnguentū correctionis calefacias igne charitatis. nō cū superbia dicēdo. Venite quia ego cognosco vos quia frigide poneretur nec proficeret. Ideo iesus christus dicit ei. Si peccauerit in te. id est. te vidente frater tuus. corripe eu3 inter te et ipsum solum. si te audierit lucratius es fratrem tuum Mat. xvij. Isto modo vir debet corrigerre vxorem tē. Secundo q̄ ponatur sua uiter et dulciter. quia alias non haberet patientiam defectus vxoris non cum baculo nec asperre dicēdo tu putana tē. Idem faciat vir de viro quando ipsum videbit letum. Idez faciat pater corrigendo filios. et amicus amicum. Ideo apostolus. Fratres si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos q̄ spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis ad Gal. vi. Sed sunt aliqua vulnera que vnguento nō possunt sanari. ideo scinduntur a barbitonibus. Sic etiam de peccatis publicis et notorijs. ideo rectores debent abscondere per ordinationes tē. Ideo apostolus. Utinam et abscondantur qui vos conturbant ad Gal. v. Quoniam ex peccatis notorijs tota cōmunitas conturbatur et destruitur. Dico sexto q̄ verbum dei dicitur lu men in doctrinali predicatione. Ratio quia in factis dei totus mūdus est tenebrosus de se. philosophi enim qui tantum credebant scire deo solū sciuerunt vñā conclusionē. scilicet q̄ vñus ē deus. vna prima causa vñum primū principiū seu motor. plus scit mō de deo vñā velut alciēs credo in deum in quo sunt duodecim conclusio nes fidei catholice. Et ista sciētia vnde habet: a verbo predicationis. ideo verbū dei dicitur lu men quia nullus intellectus creatus poterat p̄ se scire secreta fidei nisi per revelationem. Ideo apostolus. Fides est ex auditu. auditus autem per verbum dei ad Romia. x. Multū autem am-

Dñica in Sexagesima

bulant in tenebris quia non audierunt verbum dei. vel quia non predicat eis verbum dei. sed quidam virgilius et ceteri. ideo gentes sunt in errore circa agenda et credenda. Verbi gratia. Quot homines sunt qui credunt quod mutuare ad usuram non sit peccatum mortale facientes ratione. nunquam de mea pecunia de qua ille seruit sibi et ceteri. sed fundamentum est falsum. Et quod peccatum esset si thesaurarius regis contra voluntatem regis dispensaret pecunias. Sic christus est rex et dominus omnium bonorum cui habemus reddere ratione. ipse enim precipit ne mutuem ad usuram et ne res vendatur plus ratione dilectionis solutionis. nec minus pro denariis promptis. similiter et probabit ne mutuum super possessiones et interim recipiam fructus. Item prohibet obligationes voluntatis propter mutuum quia usura est. Ecce lumen verbi dei. Itet quod sunt qui credunt quod simplex fornicatio non sit peccatum. dicendo cui faciam iniuriam et ceteri. sed cui fit iniuria qui cum filia regis et ceteri. etiam dato quod sibi placeat et tibi. iniuria fit regi nisi det tibi in uxorem. Ecce quomodo verbum euangelice predicationis ad modum luminis viam agendorum ostendit et in semitis credendorum dirigit. Ideo ipse dauid. Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumine semitis meis ps. cxviiij. Dico septimo quod verbum dei est cibus in spirituali oratione. Et nota hic pulchram declarationem communem. videtur quod deus super omnem creaturam dilexit hominem. A principio enim deus fecit maximam multitudinem angelorum qui sunt substantie spirituales. deinde fecit maximam multitudinem creaturarum corporalium. et deinde fecit hominem in quo vivit totum scilicet creaturam spiritualem ut animam et corporalem ut corpus. angelis autem solum dedit cibum spiritualem. animabus corporalem. Domini autem dedit cibum duplum corporalem ad sustinendum corpus scilicet panem vimum carnes et fructus et ceteri. Et spiritualem ad sustinendum animam scilicet verbum dei quo anima reficitur. quia non in solo pane vivit homo. de hoc vivit corpus. sed in omni verbo quod procedit de ore dei Lbat. iij. Et ideo sicut ordinatus in die reficitur corpus cibo corporali. ita bis in die reficienda est anima scilicet de manu orando datur modus. Ecce prandium anime. Idem in sero et sicut non traditis obliuio ni prandium vel cenam corporis nec etiam debet tradere obliuioni prandium vel cenam anime dicendo pater noster in quo sunt septem petitiones quasi septem vincie panis regis. scilicet christi. quia ipse pensauit eum et fecit. Potus est Ave maria. bona societas pater noster ave maria. Ferculum est credo in deum in quo sunt duo decim articuli quasi duodecim frusta carnis. id dicitur. Inuenti sunt sermones tui et comedisti eos et factum est mihi verbum tuum in gaudium et le-

ticiam cordis mei habere. xv. Nota inuenti sunt sermones scilicet orationis. Nam cibus orationis est paratus non oportet ponere nisi in ore ad comedendum et sic anima impinguatur. Ideo datus. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. et labiis exultationis laudabit os meum. i ps. lxij. Deo gratias.

Beadem dñica. Hymnus. ii.

C.ecidit cecidit. Verbum istud colligitur ex euangelio currentis dñice Lu. viij. Sermones noster erit de defunctis. sed ut materia sit deo acceptibilis et grata et nobis meritoria et proficia. ante omnia salutetur virgo maria. Multi vestrum mirantur forte unde habetur hoc thema. Dico quod colligitur ex euangelio dominice currentis in quo quadrupliciter dicitur cecidit. Et primo cum dicitur cecidit secus viam. Secundo cecidit supra petram. Tertio cecidit inter spinas. Quarto cecidit in terram bonam. Ecce tota parabola euangeli vbi quater dicitur cecidit. Unde debetis scire quod in sacra scriptura mors hominis dicitur cadere. quia qui moritur cadit scilicet de honore amicis quantumque simus dominus. Item cadit de pulchritudine in turpitudinem. quia licet viuus fuerit pulcher. mortuus efficitur turpis intantum quod est terror ipsum videre. Item cadit de magnis divitiis in magnas miseras et paupertates. quia secum solum trahit lintheum. Tertio cadit de amore in odium quia statim proicitur de domo et ponit sub terra. Quarto cadit de vita in mortem. ideo mors est cadere. sicut arbor nucis seu alta plena fructibus et omnes volunt de eius fructibus. sed quando securi scinditur et cadit despiciuntur quia cadit de magna altitudine et perdit fructus et folia. Hic est de homine divite seu honorabili qui viuus honoratur propter fructus divitiarum. quando securi mortis scinditur et cadit ad terram statim despicitur. Ideo de hoc est aut oritas que loquitur in persona morientis. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit Ecclesiastes. xj. Sed est hic questio quare persona pro peccato viuus hore vel diei puniatur eternaliter pena infinita si damnatur. nam bonus iudex sum culpam debet dare penam. Et concordat sacra scriptura dicen. Pro mensura peccati erit et plagarum modulus Deut. xxv. Item alia de novo testamento. Quum glorificauit se et in delitius fuit tantum de te ei tormentum et luctum Apoc. xviii. Bona est questio et multi errauerunt in ea ut Origenes. sum quod dicit Hieronymus. et ratio est quia creditur quod sicut finitur vita hominis finitur etiam peccatum. Ecce fundamentum erroris et hoc venit ex ignorantia. quia immo magis tunc est obstinata in